

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.393/2018/6.

A tanács tagjai: Farkas Attila a tanács elnöke
 . Gáspár Mónika előadó bíró
 . Csőke Andrea bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű feltes:

Az I-II. rendű felperesek képviselője: Krizsa Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda

A per tárgya: felmondás jogellenességének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 57.Pf.639.337/2017/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:
Pesti Központi Kerületi Bíróság 21.P.88.468/2017/9. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek között 2008. február 26-án lakásvásárlási célú, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amelynek közjegyzői okiratba foglalása ugyanezen a napon, a kölcsönszerződést biztosító

jelzálogszerződéssel együtt megtörtént.

- [2] Az alperes 2014. október 22-i nyilatkozatával a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, felmondása a közléssel hatályosult.
- [3] Az alperes kérelmére a dr. P.T. közjegyző mellett működő közjegyzőhelyettes 2017. május 3-án 11.064/Ü/685/2017/2. számon közjegyzői okiratot, jegyzőkönyvet állított ki arról, hogy az alperes kérte a felperesek részére a korábbi magánokirati formában történt felmondási nyilatkozata, fizetési felszólítása közjegyzői kézbesítését.

A kereseti kérelem és az alperes ellenkérelme

- [4] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (2) bekezdése alapján, hogy a kölcsönszerződés közokiratba foglalt felmondása jogellenes, joghatás kiváltására alkalmatlan a korábbi magánokiratban eszközölt felmondásra tekintettel.
- [5] Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére, érdemben a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] A határozat indokolása tartalmazta, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-ában foglalt, a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei - amelyekről a bíróságnak érdemben, ítélettel kellett döntenie - megállapíthatóak voltak az ügyben. A felperesek jogvédelme adósként a megállapítási kereset előterjesztésére fennállt. Az elsőfokú bíróság álláspontja az ügy érdemét illetően az volt, hogy a magánokirati formában rögzített felmondás később történt közjegyzői okiratba foglalása nem eredményezte a szerződés újabb - második, érvénytelen - felmondását. A közjegyző jogosult volt az alperes felmondó nyilatkozatának közokiratba foglalására, eljárását jogszabályi rendelkezés nem zárta ki. A kölcsönszerződéssel összefüggésben az alperes egy felmondó nyilatkozatot tett, amely a kívánt joghatást a közvetlen végrehajthatósághoz közjegyzői okiratba foglalással váltotta ki.
- [8] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította a keresettel támadott 2017. május 3-án kiállított közjegyzői okirat joghatás kiváltására való alkalmatlanságát.
- [9] A jogerős ítélet indokolásában a másodfokú bíróság elsőként arra mutatott rá, hogy a kereseti kérelem egyfelől a közokiratba foglalt felmondás jogellenességének, másfelől joghatás kiváltására való alkalmatlanságának megállapítására irányult a korábbi magánokirati felmondás ténye miatt. A másodfokú bíróság egyetértett a felmondás jogellenességének megállapítására irányuló kereset megalapozatlanságával arra tekintettel, hogy a vizsgált közjegyzői okirat nem minősült az ügyben újabb, második felmondásnak, avagy a korábbi felmondás megerősítésének. A közjegyzőhelyettes a közjegyzői okiratba foglalással az alperes arra irányuló kérelmét rögzítette csupán, hogy az idézett tartalmú magánokirati felmondást, illetve fizetési felszólítást kézbesítse a felpereseknek és a perben nem álló személy részére. Kiemelte, hogy az alperes - ahogy maga a közjegyzői okirat is tartalmazza - esetleges végrehajtási eljárás megindítása érdekében kérte nyilatkozata közjegyzői okiratba foglalását. A további kereseti kérelemmel kapcsolatosan a másodfokú bíróság megállapította, hogy a magánokirati formában közölt korábbi felmondás, amelynek hatályosulása a felek között nem volt vitás, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 321. § (1) bekezdése értelmében a szerződést már megszüntette, ezért az ezt követő közjegyző általi kézbesítése joghatás kiváltására már nem volt alkalmas, nem adhatott alapot közvetlen végrehajthatóságra, figyelemmel a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében írt törvényi feltétel hiányára.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozattal a kereset teljes elutasítását kérte.
- [11] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Vht. 23/C. § (2) bekezdését, továbbá az rPp. 51. § a) pontján keresztül az rPp. 130. § (1) bekezdés g) pontját, 157. § a) pontját, 251. § (1) bekezdését és a 123. §-át.
- [12] Előadta, hogy a kereseti kérelem folytán a bíróság döntése a perben való részvétel nélkül is kiterjed **H.G.** zálogkötelezettre. A zálogkötelezett perbenállása kötelező volt az ügyben, elmaradása a per megszüntetését kell eredményezze.
- [13] Állította, hogy hiányoztak a megállapítási kereset rPp. 123. §-ában írt feltételei, a felperesek jogai megóvásának szükségességét a jogerős ítélet jogszabálysértően tartalmazza. Hangsúlyozta a Vht. 5. § (1) bekezdése mellett, hogy a felperesek nem igényelhetnek mentesülést és ahhoz védelmet a szerződéses kötelezettségük nemteljesítésének következményei alól. A felülvizsgálni kért ítélet eredményeként az alperes jogos hitelezői érdeke az, ami sérül, azáltal, hogy a magánokirati formában eszközölt felmondással már lejárttá és esedékessé tett követelése érvényesíthetatlenné, behajthatatlanná válik. Rámutatott, hogy a magánokirati formában közölt felmondás hatályosulását a felperesek nem vonták kétségbe, sem pedig azt, hogy velük szemben a felmondás feltételei fennálltak.
- [14] A BH2008. 1786. számon (helyesen: EBH2008. 1786. számon) közzétett döntésre utalással kifejtette, hogy a közjegyzői okirat tartalmánál fogva a magánokirati formában tett felmondás közlését erősíti meg, alkalmas annak a joghatásnak a kiváltására, hogy tanúsítsa a kölcsönszerződés korábbi felmondásának tényét. Az ügyben eljáró bíróságok közül az elsőfokú bíróság álláspontja a helyénvaló. A jogerős ítélet eltérő jogi következése alapjául jogszabályi rendelkezést nem jelölt meg.
- [15] Álláspontja szerint jogszabálysértő a Vht. 23/C. §-ában írt feltétel hiányára utalás a jogerős ítéletben, nem zárható ki ugyanis, hogy adott feltétel vagy időpont bekövetkezését közokiraton túlmenően egyúttal magánokirat is tanúsítsa. A magánokiratba foglalt felmondás a végrehajthatósághoz szükséges joghatást kizárólag a közjegyzői okiratba foglalással válthatja ki, a magánokiratba foglalt felmondás ennek a joghatásnak a kiváltására nem alkalmas, hiánya az alperes hitelezői érdekének érvényesítését akadályozza.
- [16] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme - tartalmilag - a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [17] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között - az elsőfokú ítéletet részben megváltoztató részében, illetve a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból - vizsgálta, és azt az alábbiak szerint nem találta jogszabálysértőnek.
- [18] Megalapozatlanul hivatkozott perorvoslati kérelmében az alperes a kötelező perbenállás szabályainak megsértésére, valamint abból következően arra, hogy a zálogkötelezett részvételének biztosítása nélkül a bíróság a pert hivatalból megszüntetni lett volna köteles [rPp. 130. § (1) bekezdés g) pont, 157. § a) pont, 158. § (1) bekezdés]. A per tárgyát - a kereset tartalmánál fogva - az alperesnek a peres felek kölcsönszerződését érintő, a feleknek ebből a szerződésből fakadó jogai és kötelezettségei alakítását célzó jognyilatkozata jelentette, ezért az rPp. 51. § a) pontja értelmében egyedül a kölcsönszerződés alanyainak részvétele volt kötelező a perben. Önmagában a közös közjegyzői okiratba foglalt kölcsön- és zálogszerződés ténye - az alperes álláspontjától eltérően - nem eredményezte, hogy egyben a kölcsönügylet tekintetében is szerződő félnek minősült volna **H.G.** zálogkötelezett, akit az alperessel kötött kölcsönszerződés szerint jogok nem illettek, kötelezettségek nem terheltek (rPtk. 523-527. §).
- [19] A megállapítási keresetnek az rPp. 123. §-ában meghatározott feltételei tekintetében a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból jogszabálysértés nem volt megállapítható. Jelen ügyben

az jelentette a felpereseknek az alperessel szemben védendő jogi érdekét, hogy a per tárgyává tett közjegyzői okirat alapján ne indulhasson velük szemben közvetlen végrehajtás (BH2015. 71., BH2017. 21.). Hangsúlyozza a Kúria, hogy a megállapítási kereset megengedéséhez a jogvédelem szükségességét az igényérvényesítő fél, a felperes oldaláról és a kereset tartalma szerint kell feltárni. Az alperes helyzete az rPp. 123. §-ának alkalmazása szempontjából annyiban és aszerint értékelhető, hogy a megállapítással elérni kívánt jogvédelemnek az alperessel szemben kell alkalmasnak lennie és teljesülnie. Egyéb, a felülvizsgálati kérelemben nem szereplő okból ugyanakkor a Kúria azt, hogy az ügyben eljáró bíróságok helytállóan alkalmazták-e az rPp. 123. §-át, az rPp. 275. § (2) bekezdéséből következően nem vizsgálhatta.

- [20] Az ügy érdemét tekintve abban a kérdésben kellett állást foglalnia a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban, hogy a jogerős ítélet a Vht. 23/C. § (2) bekezdésének helyes értelmezésével állapította-e meg a perbeli közjegyzői okirat alkalmatlanságát a kívánt joghatás kiváltására.
- [21] A Vht. 23/C. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés arra az esetre, ha a végrehajtani kívánt, közjegyzői okiratba foglalt kötelezettség feltétel vagy időpont bekövetkezésétől függ, a közjegyzői okirat végrehajtási záradékolásához - a végrehajthatósághoz - megköveteli az (1) bekezdésben írtakon felül azt is, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. Ezzel megegyező szabályozási tartalommal bír a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 112. § (2) bekezdése is.
- [22] Leszögezi a Kúria, hogy a Vht. hivatkozott rendelkezése értelmében a kölcsönszerződés lejárata előtt, a szerződés felmondásával esedékessé tett kölcsönösszeg [rPtk. 526. § (2) bekezdés] végrehajthatóságához az adott követelés esedékessé válásának ideje az, amelyre nézve közokirat kiállítása szükséges. Az rPtk. 214. § (1) bekezdéséből, 321. § (1) és (2) bekezdéseiből, illetve az 526. § (2) bekezdéséből következően a hitelező felmondó nyilatkozatának az adóssal történt közlése, vagyis a felmondás hatályosulásának ténye és ideje az, amelyre a közokiratnak vonatkoznia kell a Vht. 23/C. § (2) bekezdése szerint, a felmondás eredményeként lejárttá tett követelés közvetlen végrehajthatósága eléréséhez.
- [23] Jelen ügyben tényként volt megállapítható - amit a felek egyike sem vitatott, ebben a körben előadásuk egyezett -, hogy a felek közti kölcsönszerződés felmondása az alperes 2014. október 22-én kelt és a közléssel hatályosult nyilatkozatával már megtörtént a vizsgált közjegyzői okirat kiállítása előtt. A 2014. október 22-én magánokiratba foglalt felmondás a nyilatkozat közlésével kiváltotta azokat az rPtk.-ban nevesített joghatásokat - a szerződés megszüntetését, azáltal a kölcsönösszeg lejárata előtti esedékessé tételét [214. § (1) bekezdés, 321. § (1) és (2) bekezdés, 526. § (2) bekezdés] -, amelyek beállására és annak idejére nézve a Vht. 23/C. § (2) bekezdése megköveteli a közjegyzői záradékolás feltételeként a közokirati tanúsítást.
- [24] Mindebből következően a perben vizsgált, 2017. május 3-i közjegyzői okirat, amely tartalmánál fogva a Közjegyzői tv. 136. § (1) bekezdés e) pontjában, valamint a 142. §-ában szabályozottak szerint az alperes felmondó nyilatkozatának megismételt, de immár a közjegyző közreműködésével megvalósuló közlése tanúsítására vonatkozott, nem volt alkalmas a korábbi, már megtörtént felmondás közlése, hatályosulása és abból fakadóan a követelés esedékessé válása idejének tanúsítására. Az alperes felmondása 2017. május 3-i ismételt közléséből nem következtek a nyilatkozat rendeltetésének megfelelő jogkövetkezmények, sem a felek közti szerződés megszüntetése, sem a felmondással lejárttá tett követelés esedékessé válása. A nyilatkozathoz társítható jogkövetkezmények hiányában nem teljesült a nyilatkozat közlésének közjegyzői tanúsításához megkívánt feltétel sem a Közjegyzői tv. 142. § (1) bekezdése szerint.
- [25] Annak hangsúlyozása mellett, hogy a keresettel támadott közjegyzői okirat nem az alperes részéről már megtett felmondás korábbi közlésének ténye (ideje) tanúsítására vonatkozott - hanem az előzőekben kifejtettek szerint a nyilatkozat újbóli közlésére és annak tanúsítására irányult -, rögzíti egyúttal a Kúria, hogy erre figyelemmel nem volt jelen ügyre vonatkoztatható az EBH2008. 1786. számon közzétett elvi bírósági határozat, az abban vizsgált és értékelt jogkérdés.

- [26] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [27] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége miatt az alperes köteles megfizetni a felperesek ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.
- [28] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. április 9.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: